

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ ТА ПРАВА»

вул. Шевченка 27, оф. 36, м. Полтава 36039, Полтавська область,
тел.: (091) 301-93-74, факс: (0532) 67-73-38, www.institutefl.org, ел. пошта: institute_fl@institutefl.org, ЄДРПОУ: 38803442

УДК 342.9(477)

ЩОДО СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2020-ГО РОКУ

[Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2020 року, затверджена рішенням XXVI сесії VI скликання Полтавської обласної ради від 16 січня 2015 року](#), містить стратегічні та операційні цілі. Стратегією передбачене поєднання організаційно-правових форм (інструментів) спільних заходів між центральними та місцевими органами виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та органів місцевого самоврядування, та концептуальних напрямів.

Наступними кроками повинні стати:

- 1) прийняття Плану реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2020 року,
- 2) створення системи моніторингу впровадження Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2020 року. Система моніторингу має включати:
  - Орган з моніторингу,
  - Документ (Положення) про систему моніторингу.

Разом зі Стратегією розвитку основним планувальним документом території є «Схема планування Полтавської області». «Схема планування території Полтавської області», виконана ДП Український Державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто» імені Ю.М.Білоконя. В її основу покладено Генеральну схему планування території України.

Місія регіональної соціально-економічної політики у Полтавській області. Полтавщина – конкурентоспроможний регіон із значним ресурсним потенціалом.

Площа, тис. км²: 28,8.

Кількість районів: 25.

Чисельність населення, тис. осіб: 1458,0.

Частка області у ВВП, %: 4,01%.

Рівень безробіття, %: 8,6%.

Кінцевою метою регіональної соціально-економічної політики є збільшення валового регіонального продукту, його частки у валовому національному продукті України та справедливості розподілу валового регіонального продукту між громадянами регіону.

	У фактичних цінах		
	всього, млн. грн. (2012)	У розрахунку на одну особу, грн. (у фактичних цінах)	Частка регіону у відсотках до підсумку
Україна	1 459 096	32 002	100
Полтавська область	56 580	38 424	

Джерело: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2008/vvp/vrp/vrp2008_u.htm

Частка промисловості у виробництві валової доданої вартості у Полтавській області становить менш як 40 відсотків. Також у Полтавській області спостерігається пошук роботи суб'єктів туристичної діяльності.

Експертні дослідження вказують на такі сильні та слабкі сторони Полтавської області:

	Сильні сторони (конкурентні переваги)	Можливості	Слабкі сторони (перешкоди)	Загрози
	Географічне розташування (65%) Розвинена інфраструктура (50%) Розвинений сектор торгівлі та послуг (35%) Кваліфіковані працівники (25%) Активна діяльність місцевої влади Наявність земельної ділянки для розміщення індустріального парку. Корисні копалини.	Стратегічне залучення інвесторів у регіон. Реклама регіону. Розвиток машинобудування, сільського господарства. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС.	Корупція (50%) Високі ставки податків (50%) Високий рівень конкуренції (40%) Застарілі технології (30%) Низький попит на продукцію (25%) Слабко розвинута промисловість. Складні процедури сплати податків, реєстрації бізнесу Низька кваліфікація та брак досвіду чиновників.	Політична нестабільність. Відсутність Реєстру індустріальних парків та брак інформації про процедуру внесення індустріального парку в Реєстр. Падіння експорту в Росію.

Джерело: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Стратегії розвитку регіонів

Стратегія розвитку регіону є поєднанням державної політики, що проводиться центральними та місцевими органами виконавчої влади, та політики органів місцевого самоврядування.

Фінансовим забезпеченням Стратегії розвитку регіону є, зокрема:

- 1) державний фонд регіонального розвитку (стаття 24-1 Бюджетного кодексу України),
- 2) регіональні цільові (комплексні) програми, що виконуються в межах бюджетів,
- 3) Угоди щодо регіонального розвитку, в яких у межах бюджетних призначень¹ передбачаються обсяги фінансування, що є підставою для врахування їх в державному та місцевих бюджетах на відповідний рік. Головною причиною, що обумовлила необхідність запровадження договірних відносин між урядом та регіонами, стала неефективність субвенційних механізмів фінансування проектів в рамках стимулювання розвитку регіонів та підтримки депресивних територій, тобто за рахунок місцевих бюджетів розвитку, що регулюються статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI.

Відповідно до розділу I Концепції державної регіональної політики, затвердженої Указом Президента України від 25 травня 2001 року N 341/2001, «**головною метою державної регіональної політики** є створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання потенціалу регіонів, підвищення дійовості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування».

Додатково Закон України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів» визначив правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій, визначивши, що «**стимулювання розвитку регіонів** - комплекс правових, організаційних, наукових, фінансових та інших заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіонів на основі поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах їх жителів та держави в цілому».

На виконавчому рівні, відповідно до статті 3 Закону України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів», Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. N 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» було затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року, замість Державної стратегії

¹ **Бюджетні призначення** - «повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування» (пункт 8 статті 2 Бюджетного кодексу України, затвердженого Законом України від 8 липня 2010 року N 2456-VI). Відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI, «**за обсягом наданих прав** розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня».

регіонального розвитку на період до 2015 року, що була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. N 1001, яка втратила чинність.

Завдання з координації в межах його повноважень діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади з розроблення та виконання планів заходів щодо реалізації Стратегії покладено на **Міністерство економічного розвитку і торгівлі України**. Реалізація Стратегії та регіональних стратегій розвитку здійснюватиметься з широким залученням інституцій регіонального розвитку, громадських організацій, представників бізнесу тощо.

Додаток 1 до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року визначав такі пріоритетні напрями розвитку регіонів на період до 2015 року:

Найменування регіону	Найменування напрямку
Полтавська область	Розвиток високотехнологічного машинобудування Розбудова та модернізація транспортної інфраструктури Розвиток нафтогазопромислового виробництва повного циклу (розвідка, видобування, переробка, транспортування тощо) Розвиток високопродуктивного екологічно чистого агропромислового виробництва

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, з метою узгодження галузевих програм розвитку регіонів із стратегічними завданнями державної політики регіонального розвитку утворювалась **координаційна міжвідомча комісія з питань регіонального розвитку при Кабінеті Міністрів України**, також передбачено існування **агентств регіонального розвитку**. Деякі центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) створюють і за рахунок видатків апарату ЦОВВ фінансують державні бюджетні установи. Одним з прикладів є **регіональні центри з інвестицій та розвитку**, що належать до сфери управління Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України.

Різні організаційно-правові форми спільних заходів між центральними та місцевими органами виконавчої влади, їх територіальним підрозділами та органами місцевого самоврядування.

Практика спільних заходів між центральними та місцевими органами виконавчої влади, їх територіальними підрозділами та органами місцевого самоврядування набуває різних організаційно-правових форм. Зокрема, інструментами (механізмами) реалізації державної Стратегії регіонального розвитку до 2020-го року, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 385, є:

1) угоди щодо регіонального розвитку та регіональні стратегії розвитку, що, відповідно до ст. 24-1 БКУ, повинні фінансуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, який є частиною загального фонду Державного бюджету України. Відповідно до пункту 2 Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015-го року, «Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним,

Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям» потрібно було «розробити у тримісячний строк проекти регіональних стратегій розвитку на період до 2015 року та подати їх на розгляд відповідних рад».

2) державні та регіональні (місцеві) цільові програми, які виконуються в межах бюджетних програм (частиною 2 розділу I Наказу Міністерства економіки України від 04.12.2006 N 367 «Про затвердження Методичних рекомендацій відносно порядку розробки регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання визначено, що «регіональні цільові програми готуються відповідно з головними принципами розробки державних цільових програм, визначених у Законі України 18.03.2004 N 1621-IV «Про державні цільові програми». У свою чергу ст. 1 Закону України від «Про державні цільові програми» визначає за рівнем усі державні цільові програми на загальнодержавні та «інші програми, метою яких є вирішення окремих проблем розвитку економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки». Одним з прикладів є бюджетна програма 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» (існування якого передбачено статтею 24-1 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI², відповідно до якої «на наступні

² Витяг з Бюджетного кодексу України: «**Стаття 24-1.** Державний фонд регіонального розвитку { Кодекс доповнено статтею 24-1 згідно із Законом N 4318-VI (4318-17) від 12.01.2012 }

Стаття 24-¹. Державний фонд регіонального розвитку

1. Державний фонд регіонального розвитку створюється у складі загального фонду державного бюджету.

При складанні проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди державний фонд регіонального розвитку передбачається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

2. Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів.

{Частина друга статті 24-¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

3. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольські міські державні адміністрації до 1 травня року, що передує плановому, подають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, пропозиції з переліком і описом інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що сформовані відповідно до частини другої цієї статті, пройшли попередній конкурсний відбір відповідно до законодавства та можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку у наступному бюджетному періоді.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, на підставі поданих пропозицій здійснює оцінку та відбір зазначених програм і проектів на конкурсних засадах у межах індикативного прогнозного обсягу коштів державного фонду регіонального розвитку з дотриманням таких критеріїв розподілу між Автономною Республікою Крим, областями та містами Києвом і Севастополем:

80 відсотків коштів – відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні;

20 відсотків коштів – з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 відсотків середнього показника по Україні).

За результатами здійснення оцінки та відповідності поданих інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку вимогам законодавства центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, до 1 серпня року, що передує плановому, подає Кабінету Міністрів України для затвердження пропозиції щодо розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з переліком відповідних програм і проектів.

Програми і проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10 відсотків. {Частина третя статті 24-¹ в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

за плановим два бюджетні періоди державний фонд регіонального розвитку передбачається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період», договори про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти за якою здійснюються відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 08.06.2012 № 697. Відповідно до ч. 2 ст. 24-1 Бюджетного кодексу України, «кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання:

- «державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій розвитку;
  - державних цільових програм та інвестиційних програм (проектів) у частині виконання заходів регіонального розвитку;
  - [угод щодо регіонального розвитку](#) та програм подолання депресивності територій;
  - державних програм розвитку транскордонного співробітництва;
  - програм і заходів соціально-економічного розвитку регіонів».
- 3) державний фонд регіонального розвитку, передбачений статтею 24-1 Бюджетного кодексу України.

Таблиця. Прогнозні обсяги доходів загального фонду проекту Державного бюджету України:

Найменування згідно з класифікацією доходів бюджету	Всього, тис. грн.	Загальний фонд	Спеціальний фонд	3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» - 1% загального фонду (на 27 регіонів)	Середньоарифметично на регіон на рік, тис. грн.
Разом заплановано доходів Державного бюджету 2011-го року	281 464 879,4	238 581 192,9	42 883 686,5	2 385 811,93	88 363,40
Разом заплановано доходів Державного бюджету 2012-го року	332 821 347,3	288 177 480,1	44 643 867,2	2 881 774,80	106 732,40
Разом заплановано доходів Державного бюджету 2013-го року	361 510 089,1	315 224 383,6	46 285 705,5	3 152 243,84	116 749,77
Разом заплановано доходів Державного бюджету 2014-го року	395 304 327,7	345 459 299,5	49 845 028,2	3 454 593,00	127 947,89
Разом заплановано доходів Державного бюджету 2015-го року	475 939 248,7	451 881 852,5	24 057 396,2	4 518 818,53	Де факто: 180 752,74

4. Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та порядок використання таких коштів (включаючи умови спрямування на таку мету частини коштів місцевих бюджетів) визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Частина четверта статті 24⁻¹ із змінами, внесеними згідно із Законом № 5428-VI від 16.10.2012; в редакції Закону № 79-VIII від 28.12.2014}

5. Розподіл коштів державного фонду регіонального розвитку за адміністративно-територіальними одиницями та інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету у тримісячний строк із дня набрання чинності законом про Державний бюджет України.

{Статтю 24⁻¹ доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 79-VIII від 28.12.2014}

{Кодекс доповнено статтею 24⁻¹ згідно із Законом № 4318-VI від 12.01.2012}».

Джерело: закони України Про державний бюджет

Деякі питання укладення договорів про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти за бюджетною програмою 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» врегульовано наказом Міністерства фінансів України від 08.06.2012 № 697.

3) інші інструменти, у т.ч. програми подолання депресивності окремих територій (не менше ніж 0,2 відсотка дохідної частини державного бюджету за відповідний період), класифікованих статтею 6 Закону України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів» у такому вигляді: регіон, промисловий район, сільський район, місто обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення.

Поза межами дії Стратегії регіонального розвитку до 2015-го року залишаються:

4) місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI), за рахунок яких робляться довгострокові капітальні інвестиції. Наприклад, у Додатку 6 до рішення другого засідання двадцятої сесії Полтавської обласної ради шостого скликання від 23.01.2014 р. наведено перелік об'єктів, видатки на які у 2014 році будуть проводитися за рахунок бюджету розвитку, подібно іншим регіональним бюджетам. В інших регіонах, зокрема, у Києві, по кожному об'єкту відповідно до проектно-кошторисної документації в розрізі головного розпорядника коштів подається інформація щодо назв об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації, загального обсягу фінансування будівництва, відсотку завершеності будівництва об'єктів на майбутні роки, всього видатків на завершення будівництва об'єктів на майбутні роки та видатків на поточний рік. Розділ VIII Стратегії розвитку системи управління державними фінансами, затвердженої Розпорядженням КМУ від 1 серпня 2013 р. № 774-р, визначив, що «видатки розвитку необхідно спрямовувати на реалізацію інвестиційних проектів, які забезпечать максимальний економічний та соціальний ефект». Таким чином, виходить, що бюджети розвитку місцевих бюджетів, що оприлюднюються у додатках до місцевих бюджетів, незабаром частково або повністю стануть інвестиційними проектами. Стратегія розвитку системи управління державними фінансами стверджує, що необхідно «перейти від системи бюджетних капітальних інвестицій до системи відбору і фінансування економічно обґрунтованих проектів».

5) національні проекти, щодо виконання яких відсутній профільний закон, але є підзаконні нормативно-правові акти у вигляді Постанови КМУ від 8 грудня 2010 р. № 1255 «Про затвердження Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)» та Постанови КМУ від 26 листопада 2008 р. № 1027 «Про затвердження Порядку ініціювання, підготовки та реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями». Інколи складовими національних проектів є інвестиційні проекти, подібно тому, як цільові програми виконуються в межах (загальнодержавних) бюджетних програм. Стратегія розвитку системи управління державними фінансами визначила, що «проблемними залишаються питання відбору державних інвестиційних програм та інвестиційних проектів для фінансування, моніторингу їх виконання та **неузгодженість зазначених програм і проектів з пріоритетами економічного розвитку держави**».

6) інвестиційні проекти та проектні (інвестиційні) пропозиції – «комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або

місцевих гарантій» (пункт 26 статті 2 БКУ). Державний реєстр інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій ведеться відповідно до статті 12-2 Закону України від 18 вересня 1991 року N 1560-ХІІ «Про інвестиційну діяльність», згідно Постанови КМУ від 13 листопада 2013 р. № 835 «Про затвердження Порядку відбору проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів, для розроблення або реалізації яких надається державна підтримка», Постанови КМУ від 18 липня 2012 р. № 650 про затвердження Порядку ведення Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій. Державна реєстрація інвестиційних проектів, для реалізації яких може надаватися державна підтримка, та проектних (інвестиційних) пропозицій, на основі яких готуються інвестиційні проекти, для розроблення яких може надаватися державна підтримка з видачею витягу з Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій є адміністративною послугою, що надається суб'єктам господарювання та іншим юридичним особам. Витяг з Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій дозволяє говорити про наступні види державної підтримки, необхідної для реалізації інвестиційного проекту:

6.1) державні гарантії з метою забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченнями суб'єкта господарювання (стаття 18 БКУ визначила граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій, *коментар*: Постановою КМУ від 3 червня 2013 р. № 404 було затверджено: Положення про Фінансово-кредитну раду з відбору проектів, для реалізації яких залучаються кошти під державні гарантії; Порядок залучення у 2013 році коштів під державні гарантії головними розпорядниками бюджетних коштів для здійснення капітальних видатків понад обсяги встановлених бюджетних призначень та повернення таких коштів; Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для обслуговування та погашення зобов'язань за залученими під державні гарантії коштами для здійснення розпорядниками бюджетних коштів капітальних видатків»),

6.2) фінансування реалізації інвестиційного проекту за рахунок коштів державного бюджету,

6.3) співфінансування інвестиційного проекту з державного бюджету,

6.4) повна компенсація за рахунок державного бюджету відсотків за кредитом для реалізації інвестиційного проекту,

6.5) фінансування реалізації інвестиційного проекту за рахунок коштів державного бюджету.

Проте витяг з Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій для жодного з проектів не містить строків реалізації (початку і завершення реалізації) інвестиційного проекту для жодного інвестиційного проекту, включеного до реєстру.

Стратегія розвитку системи управління державними фінансами визначила, що «одним із основних механізмів залучення інвестицій в економіку (згідно з підходами, визначеними в Державній програмі активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187, **має стати система державної гарантійної підтримки кредитування інвестиційних проектів**, що дасть змогу перейти від системи бюджетних капітальних інвестицій до системи відбору і фінансування економічно обґрунтованих проектів. Новий механізм державної підтримки сприятиме зміні підходів до надання державних гарантій за фінансовими зобов'язаннями для реалізації проектів і до здійснення державою інвестицій».

Розділ VII Стратегії розвитку системи управління державними фінансами, затвердженого Розпорядженням КМУ від 1 серпня 2013 р. № 774-р, що називається **розвиток системи управління державними інвестиціями**, пропонує завдання як середньострокового, так і довгострокового характеру:

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Джерела фінансування	Очікувані результати	Індикатори оцінки
Перший етап - завдання середньострокового характеру					
1. Удосконалення нормативно-правового забезпечення державних інвестицій					
1. Затвердження порядку та критеріїв розподілу державних капітальних видатків	Мінекономрозвитку	листопад 2013 року	передбачені у державному бюджеті видатки на утримання відповідальних за виконання	ефективний розподіл державних капітальних видатків	прийняття нормативно-правового акта
2. Забезпечення оптимізації напрямів здійснення державних інвестицій з урахуванням державних та регіональних програм розвитку галузей та територій, в тому числі із залученням приватного капіталу до фінансування окремих інвестиційних проектів	Мінекономрозвитку	2014 рік	передбачені у державному бюджеті видатки на утримання відповідальних за виконання	ефективний розподіл державних інвестицій	прийняття нормативно-правового акта
3. Створення ефективної системи оцінки інвестиційних проектів під час здійснення їх відбору	--	--	--	методичне забезпечення процедури оцінювання інвестиційних проектів/пропозицій для подальшого відбору для реалізації	--
2. Забезпечення уніфікації підходів щодо реалізації проектів, які пов'язані з державними інвестиціями					
4. Розроблення уніфікованих підходів до ініціювання,	Мінекономрозвитку інші заінтересовані	2014 рік	передбачені у державному	підвищення ефективності державних	розроблення відповідних

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Джерела фінансування	Очікувані результати	Індикатори оцінки
підготовки та реалізації проектів, які пов'язані з державними інвестиціями	центральні органи виконавчої влади		бюджетні видатки на утримання відповідальних за виконання	інвестицій	методичних рекомендацій
Другий етап - завдання довгострокового характеру					
2. Удосконалення нормативно-правового забезпечення та використання Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій					
5. Удосконалення механізму бюджетного інвестування в результаті активізації діяльності ПАТ “Український банк реконструкції та розвитку”	Мінекономрозвитку	2017 рік	передбачені у державному бюджеті видатки на утримання відповідальних за виконання	підвищення ефективності державних інвестицій	обсяги фінансування
6. Переорієнтація державних інвестицій на соціальну інфраструктуру та інноваційні програми, виконання яких забезпечить перехід економіки до високотехнологічних і наукомістких виробництв і підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому ринку	-“-	-“-	-“-	підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому ринку	впровадження високотехнологічних і наукомістких виробництв
7. Наповнення Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних)	-“-	-“-	-“-	ефективний розподіл державних інвестицій	кількість проектів

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Джерела фінансування	Очікувані результати	Індикатори оцінки
пропозицій					
8. Здійснення відповідно до законодавства відбору зареєстрованих проектних (інвестиційних) пропозицій, для розроблення або реалізації яких надається державна підтримка	головні розпорядники бюджетних коштів, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	--	--	--	--

ДЕРЖАВНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ В МЕЖАХ БЮДЖЕТІВ.

Регіональні цільові програми є однією з форм фінансового забезпечення як Державної стратегії регіонального розвитку, затвердженої Постановою КМУ № 385, так і Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2020 року. Виглядає так, що понятійний апарат для оцінки регіональних програм є найбільш розвиненим, у порівнянні з іншими формами фінансового забезпечення. Регіональні цільові програми можуть бути складовими частинами державних цільових програм, облікові коди яким надаються Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, відповідно до наказу Міністерства економіки України від 31.07.2007 р. № 250 «Про затвердження порядку обліку державних цільових програм» та наказу Мінекономіки від 20.05.2011 № 444, або ж просто містити посилання на (загальнодержавні) цільові програми.

Звіт про результати виконання цільової програми передбачає звітування замовника цільової програми про джерела фінансування, зокрема, кошти державного бюджету (у тому числі: загальний фонд, спеціальний фонд), субвенції з державного бюджету, місцевий бюджет (бюджет розвитку місцевих бюджетів регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI), кредитні та інші запозичені кошти, спонсорські кошти, власні кошти виконавців заходів (розпорядників коштів – замовників товарів, робіт та послуг) та інші кошти. Перелік цільових програм, які виконуються в межах (загальнодержавних) бюджетних програм, оприлюднюється в програмах соціально-економічного розвитку, що є додатками до відповідних обласних бюджетів.

Методологічні підходи до аналізу цільових програм можна поділити на такі, що встановлені регуляторно, та такі, що створені концептуально. У більшості програм є:

- 1) ініціатор розроблення,
- 2) розробник і співрозробники,
- 3) замовник (відповідальний виконавець),
- 4) учасники (співвиконавці заходів, розпорядники коштів – замовники товарів, робіт та послуг).

Типовими є постановка проблеми, мети, завдань, заходів, запланованих та фактичних значень результативних показників (індикаторів), відповідно до визначень Бюджетного кодексу України.

Також затверджено форми звітності щодо бюджетних програм та (регіональних) цільових програм.

П. 4 Постанови КМУ № 385 від 06.08.14 р. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» визначив, що «Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити у шестимісячний строк приведення регіональних стратегій розвитку у відповідність із Стратегією». Відповідно, на XXVI-й сесії VI-го скликання Полтавської обласної ради від 16 січня 2015 року, було затверджено Порядок денний пленарного засідання двадцять шостої позачергової сесії обласної ради шостого скликання було затверджено [Стратегію розвитку Полтавської області на період до 2020 року](#).

Оскільки відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», «інституційне забезпечення регіонального розвитку забезпечуватиметься шляхом виконання таких завдань: .... максимальна концентрація коштів фінансової державної підтримки регіонального розвитку в рамках державного фонду регіонального розвитку...», громадська коаліція "За добросесні державні закупівлі" проводить громадську кампанію:

"НІ РУЧНИМ ТРАНСФЕРТАМ! ТАК ФОРМУЛЬНОМУ РОЗПОДІЛУ КОШТІВ БЮДЖЕТІВ!"

Відповідно до п. 14 Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, затвердженого Постановою КМУ від 4 липня 2012 р. N 656 «Питання державного фонду регіонального розвитку», «сформовані узагальнені переліки інвестиційних програм (проектів) разом з документами, зазначеними у пункті 11 цього Порядку, та відповідними пропозиціями регіональної комісії Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації подають до 1 травня року, що передує плановому, Мінекономрозвитку, заінтересованим центральним органам виконавчої влади, Мінрегіону». Відповідно до п. 12 Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), регіональною комісією з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, склад якої та положення про яку затверджені розпорядженнями голів обласних державних адміністрацій, «за результатами проведення оцінки інвестиційних програм (проектів) регіональні комісії до 1 квітня року, що передує плановому, подають Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям пропозиції щодо формування узагальнених переліків інвестиційних програм (проектів)».

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

Урахування керівним комітетом з розробки проекту Стратегії регіонального розвитку області та робочою групою з розробки Стратегії регіонального розвитку області діяльності регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів) забезпечить зв'язок між проектом Стратегії регіонального розвитку областей на період до 2020 року та Державним фондом регіонального розвитку, за рахунок коштів якого у тому числі проводиться інституційне забезпечення інституційне забезпечення регіонального розвитку, оскільки «кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на здійснення заходів щодо реалізації Стратегії та регіональних стратегій розвитку, виконання державних цільових програм регіонального розвитку, державних програм транскордонного співробітництва, угод щодо регіонального розвитку та програм подолання депресивності окремих територій...».

ДЕРЖАВНИЙ ФОНД РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.

Бюджетна програма 3511670 «Державний фонд регіонального розвитку», головним розпорядником якої є центральний апарат Міністерства фінансів України, вже має досить непросту історію. Уперше стаття 24-1 Державний фонд регіонального розвитку з'явилась у редакції Бюджетного кодексу України (надалі: БКУ) від 05.02.2012, на підставі Закону України від 12 січня 2012 року № 4318-VI.

Цифри видатків, затверджених для ДФРР у 2012-му, 2013-му та 2014-му роках, відрізнялись в усіх трьох випадках (стаття 24-1 Бюджетного кодексу України, Закон України «Про Державний бюджет України» на поточний рік, Розпорядження КМУ про результати відбору інвестиційних проектів).

2012-й рік

Відповідно до ст. 24-1 БКУ повинно бути не менше 2 881 774 тис. грн. (1% заг. фонду ДБУ). Законом про ДБУ затверджено 0,4% заг. фонду ДБУ (1 141 450 тис. грн.), а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 243-р затверджено 1 639 524 тис. грн. (0,57% загального фонду ДБУ).

30% відсотків коштів ДФРР, як це передбачено ст. 24-1 БКУ, розподіляються не між 9-ма регіонами, в яких ВРП на душу населення є меншим від 75% середньоарифметичного ВРП, як це передбачено статтею 24-1 БКУ, а між 20-ма регіонами. Часткам населення цифри, затверджені у розпорядженні КМУ щодо фінансування інвестиційних проектів, не відповідають, тобто вимоги ст. 24-1 БКУ не дотримуються.

Переважно у серпні 2012-го року, Кабінет Міністрів Автономної Республіки Крим, Київська та Севастопольська міські та обласні державні адміністрації затверджують:

- розпорядження про утворення регіональних комісій з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

За цими розпорядженнями слідують:

- розпорядження про визначення розпорядника коштів державного фонду регіонального розвитку, передбачених розпорядженням Кабінету Міністрів України
- розпорядження про питання оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватись за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.

2013-й рік

Відповідно до ст. 24-1 БКУ, бюджетна програма ДФРР повинна бути не менше 3 152 243 тис. грн. (1% загального фонду ДБУ). Законом про ДБУ затверджено 0,48% загального фонду ДБУ (1 518 200 тис. грн.), а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2013 р. № 508-р затверджено 618 048 тис. грн. (0,2% загального фонду ДБУ).

30% відсотків коштів ДФРР, відповідно до ст. 24-1 БКУ, взагалі випадають, хоча на такий розподіл мають право 9 регіонів, в яких ВРП на душу населення є меншим від 75% середньоарифметичного ВРП. Часткам населення цифри, затверджені у розпорядженні КМУ, щодо фінансування інвест. проектів, не відповідають, тобто вимоги ст. 24-1 БКУ не дотримуються.

2014-й рік

Відповідно до ст. 24-1 БКУ повинно бути не менше 3 453 593 тис. грн. (1% заг. фонду ДБУ). Уперше за історію ДФРР законом про ДБУ від 16.01.2014 р. затверджено 1,0% загального фонду ДБУ. Додаток 11 до Закону ДБУ від 16.01.2014 р. структурно не відповідає ст. 24-1 БКУ. Проте 27 березня 2014 року Законом України від № 1165-VII сам ДФРР взагалі вилучається як такий, а додаток 11 більше не посилається на ДФРР. Часткам населення цифри, затверджені додатку 11 до ДБУ не відповідають, тобто вимоги ст. 24-1 БКУ не дотримуються.

Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів), що фінансуються у 2014 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» не виходить, але у Постанові КМУ від 06.08.2014 р. № 385 визначається, що інституційне забезпечення регіонального розвитку забезпечуватиметься шляхом виконання таких завдань: ... максимальна концентрація коштів фінансової державної підтримки регіонального розвитку в рамках державного фонду регіонального розвитку;...»

2015-й рік

У Державному бюджеті України на 2015-й рік, затвердженому Законом України від 28 грудня 2014 року № 80, на Державний фонд регіонального розвитку на 2015-й рік відведено 3 000 млн. грн. на де факто двадцять п'ять регіонів України, що на 0,34% (або на 1 519 млн. грн.) менше від 1,00% доходів загального фонду Державного бюджету України, встановлених статтею 24-1 Бюджетного кодексу України. У законопроекті № 1000 від 12.12.2015 року про державний бюджет на 2015 рік у додатку № 3 бюджетна програма «державний фонд регіонального розвитку була відсутньою взагалі.

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

Проте центральний апарат Міністерства фінансів України робить субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, що не є складовою державного фонду регіонального розвитку, тобто субвенції не передбачають формульний розподіл відповідно до показників чисельності населення у кожному регіоні та показників валового регіонального продукту на душу населення. Прикладом є мінфінівська програма 3511670 «Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпропетровська на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровську» до складу мінфінівської програми 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку». В якості порівняння, програма 3511670 є «ручним» трансфертом, а програма 3511460 базується на ст. 24-1 БКУ, що враховує показники кількості населення та показники валового регіонального продукту кожного регіону. «Ручний» трансферт 3511670 уже не перший рік з'являється в мінфінівських програмах. У 2014-му році - це було 664,8 млн. грн., а в цьому 672 млн. грн. А інші регіони не можуть профінансувати інвестиційні проекти за програмою Державний фонд регіонального розвитку, що має критерії розподілу коштів, чітко визначені статтею 24-1 БКУ.

Нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади щодо Державного фонду регіонального розвитку.

Постанова Кабінет Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2013 р. № 268-р «Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів), на виконання (реалізацію) яких у 2013 році спрямовуються кошти державного фонду регіонального розвитку з метою погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої органами Державної казначейської служби станом на 1 січня 2013 року».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 травня 2013 р. № 508-р «Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів), що фінансуються у 2013 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Витяг з Закону України від 6 грудня 2012 року № 5515-VI «Про Державний бюджет України на 2013 рік»:

4) внести до видатків та кредитування проекту державного бюджету на 2013 рік такі зміни: за загальним фондом:

«...зменшити за кодом 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» видатки розвитку на 470.665,4 тис.грн.;

зменшити за кодом 3511580 «Обслуговування та погашення боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, що використовуються для реалізації завдань і заходів державного фонду регіонального розвитку» видатки споживання на 1.218.200 тис.грн.;

Основним завданням Уряду у сфері взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами як і у попередні роки є підтримка регіонального економічного зростання, яка передусім полягає у: ... концентрації державної підтримки розвитку регіонів у державному фонді регіонального розвитку;... .

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 656 «Питання державного фонду регіонального розвитку».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2012 № 312 «Про затвердження Порядку використання у 2012 році коштів державного фонду регіонального розвитку».

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

Наказ Міністерства фінансів України від 08.06.2012 № 697 «Про деякі питання укладення договорів про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти за бюджетною програмою 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку»» (ст. 24-1 БКУ).

Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 07.08.2012 № 902 «Питання оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» (ст. 24-1 БКУ).

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року».

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року».

Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 N 224 «Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку».

Наказ Міністерства фінансів України від 08.06.2012 № 697 «Про деякі питання укладення договорів про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти за бюджетною програмою 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку»» (ст. 24-1 БКУ).

розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 р. № 177-р «Деякі питання використання у 2012 році державних капітальних видатків»,

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 533-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству фінансів на 2012 рік, та внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 р. № 177».

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 551-р від 23.07.2012 «Про внесення змін до переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року № 798-р «Про внесення змін до переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 243-р «Про затвердження переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 551-р від 23.07.2012 «Про внесення змін до переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 року № 312 «Про затвердження Порядку використання у 2012 році коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 243-р «Про затвердження переліку об'єктів і заходів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Нормативно-правові акти місцевих органів виконавчої влади.

Пропозиції щодо фінансування конкретних програм і заходів за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку вносяться Радою міністрів АР Крим, місцевими державними адміністраціями та виконавчими органами місцевих рад до Міністерства економічного розвитку і торгівлі, яке здійснює оцінку та відбір зазначених програм і заходів на конкурсних засадах з дотриманням таких критеріїв розподілу: 70 % коштів розподіляється між АР Крим, областями та містами Києвом і Севастополем відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні; решта 30 % коштів - з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 відсотків середнього показника по Україні).

1) Автономна Республіка Крим.

Закон України від 10.10.2013 № 639-VII "Про особливості провадження інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим".

Распоряжение Совета Министров Автономной Республики Крым от 13.05.2013 № 381-р "Об определении распорядителей средств государственного фонда регионального развития в 2013 году".

Распоряжение Совета Министров Автономной Республики Крым от 17.05.2012 № 315-р "Об определении распорядителей средств государственного фонда регионального развития в 2012 году".

2) Вінницька область.

Розпорядження Голови Вінницької ОДА від 10 жовтня 2013 року № 431 "Про питання оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватись за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження Голови Вінницької ОДА №151 від 11 квітня 2014 року "Про внесення зміни до розпорядження голови облдержадміністрації від 10 жовтня 2013 року № 431".

Розпорядження Голови Вінницької ОДА від 28 липня 2014 року № 415 "Про внесення зміни до розпорядження голови облдержадміністрації від 10 жовтня 2013 року № 431".

3) Волинська область.

Розпорядження Голови Волинської ОДА від 17.08.2012 р. N 350 "Про утворення регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження Голови Волинської ОДА від 05 червня 2014 року № 199 "Про затвердження нового складу регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження Голови Волинської ОДА 19 липня 2013 року № 265 "Про визначення розпорядника коштів державного фонду регіонального розвитку, передбачених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2013 року № 508-р".

4) Дніпропетровська область.

Розпорядження Голови Дніпропетровської ОДА від 23.10.2012 р. N P-783/0/3-12 "Про утворення регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

5) Донецька область.

Розпорядження Голови Донецької ОДА від 30 серпня 2012 року № 632 «Про регіональну комісію з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» (Координацію роботи щодо виконання даного розпорядження покласти на департамент економіки облдержадміністрації).

6) Житомирська область.

Розпорядження голови Житомирської обласної державної адміністрації номер 224 від 19/07/2013 "Про перелік об'єктів, що фінансуються у 2013 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження голови Житомирської обласної державної адміністрації № 189 від 25/05/2012 "Про перелік об'єктів, що фінансуються у 2012 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження голови Житомирської обласної державної адміністрації від 19.07.2013 № 234 "Про перелік об'єктів, що фінансуються у 2013 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

7) Закарпатська область.

Розпорядження Голови Закарпатської ОДА від 21.09.2012 № 477 "Про обласну комісію з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".
Розпорядження Голови Закарпатської ОДА від 14.05.2012 № 205 "Про визначення замовників та розпорядників коштів, виділених для фінансування будівництва (реконструкції) об'єктів за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

8) Запорізька область.

У ході наради було розглянуто 96 проектів. Критеріям відбору відповідають 84 з них. Загальна сума їх фінансування складає 656 млн. грн. За минулий рік областю було освоєно 21,4 млн. грн. коштів державного фонду регіонального розвитку. «Підтримка регіонального розвитку через Державний фонд регіонального розвитку та нові форми залучення інвестицій»;

«Формування переліку інвестиційних програм (проектів), що фінансуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку»; / в Департаменті економічного розвитку та торгівлі ОДА, відбір об'єктів відбувався за кількома критеріями: відповідність пріоритетам розвитку регіону, визначеними державною стратегією регіонального розвитку та регіональними стратегіями розвитку. На 2015 рік області доведено прогнозний обсяг коштів державного фонду регіонального розвитку в сумі 89,464 млн. грн. Разом з тим, посадовець відзначила, що досвід останніх років показує, що прогнозні обсяги, що доводяться Мінекономрозвитку України, в 3-3,5 рази вище, ніж фактично виділяються. Наприклад, у 2013 році прогноз складав 93,4 млн. грн., а фактично профінансовано було 27,1 млн. грн.; у 2014 році прогноз 96 млн. грн., а факт – 29,4 млн. грн.

9) Івано-Франківська область.

Розпорядження Голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 24.07.2013 № 503 "Про затвердження переліку інвестиційних проектів".

10) Київська область.

Розпорядження Голови Київської обласної державної адміністрації N 364, 06.09.2012 "Про утворення регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку на території Київської області"

11) Кіровоградська область.

Розпорядження голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 04 вересня 2012 № 527-р "Про організацію проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів)". Розпорядження голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 25

липня 2013 року № 373-р "Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів), що фінансуються у 2013 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

12) Луганська область.

Розпорядження голови Луганської обласної державної адміністрації від 02 вересня 2013 року № 1239 "Про внесення змін до складу регіональної комісії з оцінки та конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку"

13) Львівська область.

Розпорядження голови Львівської обласної державної адміністрації від 20 серпня 2012 року № 549/0/5-12.

Розпорядження Голови Львівської ОДА № 232/0/5-13 від 20.05.2013 "Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів), на виконання (реалізацію) яких у 2013 році спрямовуються кошти державного фонду регіонального розвитку з метою погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої органами Державної казначейської служби станом на 1 січня 2013 року".

14) Миколаївська область.

Розпорядження Голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 06 листопада 2012 № 377 "Про забезпечення виконання постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.2012 №892 «Деякі питання використання у 2012 році коштів для здійснення м.Києвом функцій столиці, державних капітальних видатків та коштів державного фонду регіонального розвитку» Розпорядження Голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 31 липня 2012 № 245 "Про забезпечення виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04 липня 2012 р. № 656 «Питання державного фонду регіонального розвитку»,

15) Одеська область.

Розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації № 725/А-2013 "Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів) Одеської області, що фінансуються у 2013 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

16) Полтавська область.

Розпорядження Голови Полтавської обласної державної адміністрації від 22.08.2012 № 376 "Про утворення регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

17) Рівненська область.

Розпорядження голови Рівненської обласної державної адміністрації від 31.07.2012 № 404 "Про обласну комісію з оцінки та конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

18) Сумська область.

Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 29.08.2012 № 349-ОД "Про регіональну комісію з оцінки та забезпечення проведення відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку"

Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 06.05.2014 № 161-ОД. Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 13.06.2014 № 240-ОД «Про внесення змін до складу регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 11.03.2013 № 79-ОД «Про внесення змін до складу регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

19) Тернопільська область.

Розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 24 вересня 2012 року "Про затвердження Положення про регіональну комісію з оцінки та конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 24 вересня 2012 року № 777-од "Про перелік об'єктів, видатки на які у 2012 році будуть проводитися за рахунок коштів бюджету розвитку обласного бюджету, державних капітальних видатків та державного фонду регіонального розвитку".

Розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 26 липня 2013 року № 330-од "Про перелік об'єктів, видатки на які у 2013 році будуть проводитися за рахунок державних капітальних видатків та коштів державного фонду регіонального розвитку".

20) Харківська область.

Розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації від 12 вересня 2012 року № 537.

Розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації № 365 від 21.07.2014 "Про внесення зміни до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 12 вересня 2012 року № 537 та затвердження персонального складу регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

21) Херсонська область.

Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 07 серпня 2012 року № 596 «Про обласну комісію з оцінки та конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 02.10.2012 № 760 "Про внесення змін до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 07 серпня 2012 року № 596".

Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 23 серпня 2012 року № 655 «Про організацію виконання в області розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2012 року № 551-р» / 01.11.2012 № 824 "Про внесення змін до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 23 серпня 2012 року № 655".

22) Хмельницька область.

Розпорядження голови Хмельницької обласної державної адміністрації від 14.08.2012 № 222-2012-р "Про створення комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

23) Черкаська область.

Розпорядження голови Черкаської обласної державної адміністрації від 30.08.2012 № 249 (із змінами від 12.04.2013 № 103, від 30.08.2013 № 277, від 07.08.2014 № 260).

Розпорядження голови Черкаської обласної державної адміністрації від 07.11.2014 №456 "Про внесення змін до складу регіональної комісії з оцінки та конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку».

24) Чернівецька область.

Розпорядження голови Чернівецької обласної державної адміністрації від 158-р від 20.03.2013 "Про конкурсну комісію з оцінки та забезпечення проведення відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку".

25) Чернігівська область.

Розпорядження голови Чернігівської облдержадміністрації від 30 квітня 2013 року № 168 «Про затвердження переліку інвестиційних програм (проектів)».

Розпорядження голови Чернігівської облдержадміністрації від 17 травня 2012 року № 178 ""Про визначення замовників на об'єкти, що фінансуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку"" (Додаток до розпорядження голови облдержадміністрації 17 травня 2012 року № 178 ""Перелік об'єктів і заходів, що фінансуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку"").

Розпорядження голови Чернігівської облдержадміністрації від 14 серпня 2012 року № 305 ""Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 17 травня 2012 року № 178"".

Розпорядження голови Чернігівської облдержадміністрації від 19 листопада 2012 року № 426.

26) Місто Київ.

Розпорядження Голови Київської міської державної адміністрації 29.08.2012 № 1512 "Про регіональну комісію з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку в м. Києві".

27) Місто Севастополь.

**СЕРЕДНЬОСТРОКОВІ ТА ДОВГОСТРОКОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ:
 ДЕРЖАВНИЙ ФОНД РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ РОЗВИТКУ
 УГОДИ ЩОДО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ (ПОЄДНАННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВИХ ТА ДОВГОСТРОКОВИХ
 БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ).**

Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2020 року

Частина 4 статті 3 Закону України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV зобов'язує Полтавську обласну раду за поданням Полтавської обласної державної адміністрації, з урахуванням норм, закладених у державній стратегії регіонального розвитку, спільних інтересів територіальних громад регіонів, **прийняти регіональну стратегію розвитку на наступний період.** [Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2020 року була прийнята на пленарному засіданні двадцять шостої позачергової сесії Полтавської обласної ради шостого скликання.](#)

Угода щодо регіонального розвитку

Відповідно до частини 6 статті 3 Закону України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів», виконання регіональної стратегії розвитку у тому числі здійснюється і на основі угод щодо регіонального розвитку, які укладаються між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою, і виконуються відповідно до Закону України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV та інших актів законодавства.

Таблиця. Суміщення аналізу Національного інституту стратегічних досліджень та веб-сторінки Верховної Ради України

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
1	АР Крим	30.08.2007 (Державну програму соц.-ек. розвитку АРК на період до 2017 р. затверджено Постановою КМУ № 1067).	Постанова Ради Міністрів АР Крим від 10.03.2006 р. № 100 «Про Угоду щодо регіонального розвитку АРК між	-	-	

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
			КМУ і Верховною Радою АРК»			
2	Вінницька	12.10.2005 (Стратегію економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2005-2015 рр. затверджено рішенням обласної ради № 910).	-	-	26.01.2010 (чотиристороння угода: КМУ, ОДА, обл. рада, міський голова) <i>Джер.: сайт ВРУ. Розпорядження КМУ від 27 січня 2010 року № 319-р та рішення обласної ради 1 квітня 2010 року № 1001 з терміном дії з 1 січня 2010 року до 31 грудня 2015 року.</i>	Орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить 2852,005 млн. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету - 1624,964 млн., місцевих бюджетів - 497,641 млн., інших джерел - 728,901 млн. гривень.
3	Волинська	10.12.2004 (Стратегію економічного і соціального розвитку Волинської області на 2004-2015 рр. затверджено рішенням обласної ради № 13/2).	04.07.2008 (офіційно ініційоване укладання Угоди щодо регіонального розвитку)	-	12.01.2010 <i>Джер.: сайт ВРУ.</i>	Орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить 1941,806 млн. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету - 1179,968 млн., місцевих бюджетів - 296,71 млн., інших джерел - 465,128 млн. гривень.
4	Дніпропетровська	-	06.03.2006 (Дніпропетровською ОДА утворено робочу групу)	-	-	
5	Донецька	23.03.2007 (затверджено рішенням Донецької обласної	30.09.2006 (Протокол намірів про підготовку	11.09.2007 (Проект Угоди	15.09.2007 <i>Джер.: НІСС, ВРУ. Дод: 15.10.2010</i>	3.2. Орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
		ради № 5/8-158).	проекту Угоди підписано)	схвалено КМУ)	<i>Джер.: сайт ВРУ.</i>	3 510 405,2 тис. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету – 2 900 165,3 тис. гривень (з них за рахунок фінансування державних цільових програм - 2 519 493,9 тис.), місцевих бюджетів - 235 982,5 тис., інших джерел - 374257,4 тис. гривень.
6	Житомирська	25.09.2008 (затверджено рішенням Житомирської обласної ради № 24/10).	-	-	-	
7	Закарпатська	28.12.2006 (затверджено рішенням Закарпатської обласної ради № 206)	-	-	-	
8	Запорізька	06.06.2008 (затверджено рішенням Запорізької обласної ради)	-	-	-	
9	Івано-Франківська	20.02.2007 (затверджено рішенням обласної ради № 214-9/200)	-	-	06.10.2010 <i>Джер.: сайт ВРУ.</i>	3.2. Орієнтовний загальний обсяг фінансування спільних заходів становить 1 060 633,88 тис. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету - 594 315,5 тис., місцевого бюджету - 237 678,38 тис.,

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
						інших джерел - 228 640 тис. гривень.
10	Київська	30.03.2007 (затверджено рішенням Київської обласної ради № 103-10-V)	-	-	-	
11	Кіровоградська	24.11.2006 (затверджено рішенням Кіровоградської обласної ради № 95)	-	-	-	
12	Луганська	25.09.2008 (затверджено рішенням Луганської обласної ради № 24/10)	25.03.2009 (Розпорядженням ОДА № 274 створено робочу групу з підготовки проекту Угоди)			
13	Львівська	13.03.2007 (затверджено рішенням Львівської обласної ради № 193)	06.09.2007 (протокол намірів про підготовку проекту Угоди підписано).	27.08.2008 (проект угоди схвалено КМУ)	17.06.2009 (угоду укладено зг. Розпорядження КМУ від 17 червня 2009 р. № 681-р) <i>Джер.: НІСС</i>	Орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить 3255,893 млн. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету - 1842,003 млн., місцевих бюджетів - 1339,081 млн., інших джерел - 74,809 млн. гривень.
14	Миколаївська	30.10.2007 (рішенням Миколаївської обласної ради № 2)	12.11.2008 (розпорядженням ОДА № 64-р створено робочу групу з підготовки проекту Угоди).	-	-	

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
15	Одеська	09.11.2007 затверджено рішенням Одеської обласної ради № 347-V.	-	-	-	
16	Полтавська	29.11.2006 затверджено рішенням Полтавської обласної ради.	-	-	-	
17	Рівненська	29.12.2006 затверджено рішенням Рівненської обласної ради № 199.	-	-	-	
18	Сумська	16.09.2004 затверджено рішенням Сумської обласної ради.	-	-	-	
19	Тернопільська	27.05.2008 затверджено рішенням Тернопільської обласної ради № 280.	31.10.2008 (розпорядженням ОДА № 817 передбачено підготовку проекту Угоди у 1-му півріччі 2009 р.)	-	-	
20	Харківська	Проект Стратегії соціально- економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року схвалено розпорядженням обласної державної адміністрації від	06.03.2006 (підписано Протокол намірів про підготовку проекту Угоди)	-	-	

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
		18.09.2008 року, опубліковано та передано до обласної ради для розгляду та затвердження на черговій сесії.				
21	Херсонська	28.11.2008 Стратегію економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2015 року затверджено рішенням обласної ради № 781.		-	18.10.2010 Угоду щодо регіонального розвитку Херсонської області між КМУ та Херсонською обласною радою схвалено розпорядженням КМУ № 2013-р. <i>Джер.: сайт ВРУ.</i>	3.2. Орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить 1 113 250 тис. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету - 173 445 тис., місцевих бюджетів – 123 805 тис., інших джерел – 816 000 тис. гривень.
22	Хмельницька	15.09.2004 Стратегію економічного та соціального розвитку Хмельницької області на 2004-2015 роки затверджено рішенням обласної ради № 4-13/2004.	-	-	-	
23	Черкаська	27.04.2007 Стратегію розвитку Черкаської області на період до 2015 року затверджено рішенням обласної ради № 10-	-	-	-	

	Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
		2/У.				
24	Чернівецька	28.12.2006 Стратегію розвитку Чернівецької області на період до 2015 року затверджено рішенням обласної ради № 183- 9/06.	-	-	-	
25	Чернігівська	26.01.2007 Стратегію соціально- економічного розвитку Чернігівської області на період до 2015 року затверджено рішенням обласної ради.	-	-	-	
26	м. Київ	29.11.2004 Стратегію соц.-ек. розвитку міста Києва до 2015 р. схвалено розпорядженням КМДА № 2168, прийнято за основу на сесії Київської міськради 25.01.2007 р.	-	-	-	
27	м. Севастополь	27.07.2006 Програму сталого соц.- ек., екологічного і культурного розвитку м. Севастополя на період до 2015 року затверджено Постановою КМУ №	-	-	-	

Регіон	Затвердження Стратегії розвитку до 2015 року	Підписання протоколу намірів	Схвалення проекту Угоди	Підписання Угоди	Обсяг фінансування
	1017.				

Джерело: веб-сторінка Національного інституту стратегічних досліджень, веб-сторінка Верховної Ради України: www.rada.gov.ua.

З наведеної вище таблиці можна зробити висновок, що Угода щодо регіонального розвитку Полтавської області між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою так і не набула чинності. Відповідно до інформації, наданої ВРУ та НІСС, угоди було підписано лише в Вінницькій, Волинській, Донецькій, Івано-Франківській, Львівській та Херсонській областях.

Угода щодо регіонального розвитку укладається, керуючись статтею 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», **Законом України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів»**, Постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 751 «Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2012 р. № 748).

Додаток до Порядку містить форму звіту про виконання угоди щодо регіонального розвитку. Кабінет Міністрів України зобов'язується «проводити щороку до 1 березня та 1 серпня аналіз виконання угоди і використання виділених для цього коштів та подавати Мінекономрозвитку в установленому порядку відповідну інформацію, підписану уповноваженою особою, в паперовій та електронній формі».

Предметом проекту Угоди щодо регіонального розвитку Полтавської області між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою є узгоджена діяльність сторін щодо здійснення протягом 2012-2014 років спільних заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Пункт 3.2 проекту Угоди визначив, що «орієнтовний обсяг фінансування спільних заходів становить 2 444 140,481 тис. гривень, у тому числі за рахунок державного бюджету 2363771,923 тис., місцевих бюджетів – 65 228,558 тис., інших джерел – 15 140,000 тис. гривень».

Загалом же таблицю фінансування, запланованого в Угоді щодо регіонального розвитку Полтавської області між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою, можна представити у такому вигляді:

Спільні заходи, що здійснюються за пріоритетними напрямками узгодженої діяльності сторін:	2012	2013	2014	Усього, тис. грн.
Усього фінансування заплановано в Угоді				2 444 140,48
- з державного бюджету	815 379,87	781 838,81	766 553,24	2 363 771,92
у т.ч. Мінрегіон (джерело фінансування)				129 003,28
у т.ч. Мінінфраструктури (джерело фінансування)				2 234 768,64

	Спільні заходи, що здійснюються за пріоритетними напрямками узгодженої діяльності сторін:	2012	2013	2014	Усього, тис. грн.
	- з місцевих бюджетів	35 487,04	18 324,13	11 417,39	65 228,56
	- з інших джерел	5 100,00	5 040,00	5 000,00	15 140,00
I.	I. Розвиток інфраструктури житлово-комунального господарства				
1.	1. Будівництво та реконструкція водопровідно-каналізаційних мереж.	76 591,87	36 856,33	26 325,68	139 773,87
	- з державного бюджету	53 662,14	26 280,19	19 581,52	99 523,85
	- з місцевих бюджетів	22 829,74	10 536,13	6 744,16	40 110,03
	- з інших джерел	100,00	40,00	0,00	140,00
	<i>Очікувані результати:</i>				
2.	2. Будівництво та модернізація систем теплопостачання населених пунктів.				18 910,73
	- з державного бюджету	7 768,31	2 216,85	790,99	10 775,16
	- з місцевих бюджетів	6 118,71	1 406,85	610,00	8 135,56
	- з інших джерел				
	<i>Очікувані результати:</i>				
3.	3. Утеплення зовнішніх огорожувальних конструкцій житлових будинків.				1 240,84
	- з державного бюджету	240	432,67	320	992,67
	- з місцевих бюджетів	60	108,17	80	248,17
	- з інших джерел				
	<i>Очікувані результати:</i>				
4.	4. Розвиток інфраструктури охорони навколишнього природного середовища.				23 993,26
	- з державного бюджету	8 044,36	7 244,02	2 423,22	17 711,6
	- з місцевих бюджетів	2 252,03	2 046,41	1 983,22	6 281,66
	- з інших джерел				
	<i>Очікувані результати:</i> - забезпечення охорони навколишнього природного середовища від забруднення; - забезпечення послугами з вивезення твердих побутових відходів мешканців населених пунктів.				
II.	II. Розвиток транспортно-дорожнього комплексу				
1.	1. Будівництво мостового переходу через річку Дніпро у м. Кременчук та реконструкція мосту через р. Хорол в м. Миргороді».				2 260 221,78
	- з державного бюджету	745 665,07	745 665,07	743 438,50	2 234 768,64
	- з місцевих бюджетів	4 226,57	4 226,57	2 000,00	10 453,14
	- з інших джерел	5 000,00	5 000,00	5 000,00	15 000,00
	<i>Очікувані результати:</i>				

Не відомо, чи було офіційно ініційоване укладання Угоди щодо регіонального розвитку Полтавської області між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою. Відповідно до п. 3.4. Угоди щодо регіонального розвитку Полтавської області між Кабінетом Міністрів України та Полтавською обласною радою, «обсяги фінансування спільних заходів уточнюються у місячний строк після набрання чинності Законом про Державний бюджет України на відповідний рік та рішеннями про затвердження місцевих бюджетів або внесення змін до зазначених закону чи рішень».

Обсяг співфінансування з місцевих бюджетів та інших джерел становить 3,29% від загальної суми коштів.

Хоча в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року завдання з координації в межах його повноважень діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади з розроблення та виконання планів заходів щодо реалізації **Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року** покладено на **Міністерство економічного розвитку і торгівлі України**, в Угодах щодо регіонального розвитку фінансування спільних заходів за рахунок державного бюджету розпорядниками коштів (джерелом фінансування) визначено інші центральні органи виконавчої влади. Так, відповідно до п. 4.2 Угоди, «рада аналізує кожного півріччя хід виконання Угоди за показниками, визначеними у додатку 5, і подає до 1 березня та 1 серпня **Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України** відповідні інформації для узагальнення». Відповідно до п. 4.3 Угоди, «узагальнену інформацію про стан виконання Угоди, що надійшла від ради, центральних органів виконавчої влади, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України надсилає щороку до 1 квітня та 1 вересня сторонам».

Стратегія, Угода та адміністративно-територіальний устрій Полтавської області

З позицій сталого соціально-економічного розвитку, заходи, що заплановані відповідно до Угоди, повинні максимально відображати потреби якомога більшої кількості одиниць адміністративно-територіального устрою Полтавської області, населення якої становить 1458,2 тис. осіб.

Районів (сільський районів)	У складі області					У системі місцевого самоврядування	
	міст, у т.ч. обласного значення (обласного підпорядкування)	міст районного значення	селищ міського типу	села	селища	сільських рад	селищних рад
25	15 (5)	10	21	1783	43	467	21
Великобагачанський Гадяцький	Комсомольськ, Кременчук	Гадяч Глобине Гребінка					

Районів (сільський районів)	У складі області					У системі місцевого самоврядування	
	міст, у т.ч. обласного значення (обласного підпорядкування)	міст районного значення	селищ міського типу	села	селища	сільських рад	селищних рад
Глобинський Гребінківський Диканський Зіньківський Карлівський Кобеляцький Козельщинський Котелевський Кременчуцький Лохвицький Лубенський Машівський Миргородський Новосанжарський Оржицький Пирятинський Полтавський Решетилівський Семенівський Хорольський Чорнухинський Чутівський Шишацький	(225,8 тис.осіб), Лубни, Миргород (40,9 тис.осіб) Полтава (296,0 тис.осіб)	Зіньків Карлівка Кобеляки Лохвиця Пирятин Хорол Червоно заводське					

Джерело: Вікіпедія.

Подальше реформування місцевих бюджетів та місцевого самоврядування

Концепція реформування місцевих бюджетів затверджена:

- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 N 308-р,
- наказом Міністерства фінансів України від 27.08.2007 N 973 «Про затвердження Плану заходів з реалізації Концепції реформування місцевих бюджетів».

Визначено такі два етапи реалізації Концепції:

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

- 1) 2007-2008 рр. – у т.ч. розробка теоретико-методологічних принципів програмно-цільового методу планування видатків місцевих бюджетів та впровадження планування місцевих бюджетів на середньострокову перспективу,
- 2) 2009-2014 рр. – у т.ч. впровадження програмно-цільового методу планування та виконання місцевих бюджетів».

Склад Міжвідомчої робочої групи з проведення підготовчої роботи з розробки методологічних принципів впровадження програмно-цільового методу (ПЦМ) складання і виконання місцевих бюджетів затверджено наказом Міністерства фінансів України від 23.05.2008 р. № 716. Головні підходи з впровадження програмно-цільового методу складання і виконання місцевих бюджетів затверджено наказом Міністерства фінансів України від 22.09.2008 р. № 1172 (від 02.08.2010 № 805).

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р, передбачає «формування критеріїв для адміністративно-територіальних одиниць різного рівня адміністративно-територіального устрою держави здійснюється з урахуванням того, що: адміністративно-територіальний устрій складається з трьох рівнів (територія адміністративно-територіальної одиниці є нерозривною):

	Рівень адміністративно-територіального устрою	Відповідні органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади
1	базовий (адміністративно-територіальні одиниці - громади).	Органи: сільська, селищна, міська ради та їх виконавчі органи, представництва (представники) окремих органів виконавчої влади. <i>Є урядові законопроекти № 4756 від 23.04.2014 «Про співробітництво територіальних громад», № 4070а «Про добровільне об'єднання територіальних громад».</i>
2	районний (адміністративно-територіальні одиниці - райони).	У сучасному вигляді на третьому (регіональному) рівні адміністративно-територіальний устрій України складається з 490 районів, 118 районів у містах. Органи влади: районні ради та їх виконавчі органи, райдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади.
3	регіональний (адміністративно-територіальні одиниці - Автономна Республіка Крим, області, м. Київ і Севастополь).	У сучасному вигляді на третьому (регіональному) рівні адміністративно-територіальний устрій України складається з 27-ми адміністративно-територіальних одиниць (24 області, Автономна Республіка Крим, міста Київ (столиця) та Севастополь). Органи влади: обласні ради та їх виконавчі органи, облдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади.

Джерело: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р

Висновок

Будь-які інвестиції, у тому числі капітальні, повинні або напряду передбачати **окупність**, або опосередковано встановлювати якісь вимірювані значення **запланованих результативних показників**. У багатьох країнах при фінансуванні інфраструктурних проектів часто застосовуються схеми державно-приватного партнерства, у тому числі з подальшою здачею об'єкта інвестору в концесію³, з можливістю експлуатації об'єкта інвестором, який плануватиме рентабельність активів понад норму доходу на інвестований капітал. Додаємо таблицю з висновками щодо ймовірності спільної діяльності.

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕ МОЖЛИВА, АБО МАЛОЙМОВІРНА	СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЖЛИВА		ДЕРЖАВІ ЧАСТКОВО ЗАБОРОНЕНО КОНТРОЛЮВАТИ ПОЗАБЮДЖЕТНУ СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
Місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI)	Залучення приватних ресурсів можливе	Залучення приватних ресурсів не можливе, або малоймовірне	Пайові та корпоративні венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу	
<p>До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:</p> <p>1) погашення місцевого боргу;</p> <p>2) капітальні видатки, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам (крім капітальних видатків, що здійснюються за рахунок визначених пунктами 2-15 частини другої статті 69 цього Кодексу надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів);</p> <p>3) внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого</p>	<p>До Закону України від 1 липня 2010 року N 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» було прийнято низку потрібних нормативно-правових актів:</p> <p>- Постанова КМУ від 09.02.2011 року № 81 «Про затвердження Порядку надання приватним</p>	<p>Закон України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів». Виконання регіональних стратегій розвитку здійснюється на основі угод щодо регіонального розвитку. Фінансування спільних заходів переважно за рахунок державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел.</p> <p>Практика залучення</p>	<p>Державні та регіональні (місцеві) цільові програми переважно виконуються в межах бюджетних програм, відповідно до І Наказу Міністерства економіки України від 04.12.2006 N 367 «Про затвердження Методичних рекомендацій відносно порядку розробки регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх</p>	<p>Норми Закону України від 15 березня 2001 року N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» забороняють державі контролювати компанії з управління активами ІСІ та корпоративні інвестиційні фонди, але не накладають заборону на пайові інвестиційні фонди.</p> <p>Відповідно до статті 8 Закону України від 15 березня 2001 року N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні</p>

³ Закон України від 16.07.1999 № 997-XIV «Про концесії», Закон України від 14.12.1999 № 1286-XIV «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг».

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕ МОЖЛИВА, АБО МАЛОЙМОВІРНА	СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЖЛИВА		ДЕРЖАВІ ЧАСТКОВО ЗАБОРОНЕНО КОНТРОЛЮВАТИ ПОЗАБЮДЖЕТНУ СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
<p>Місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI)</p>	<p>Залучення приватних ресурсів можливе</p>	<p>Залучення приватних ресурсів не можливе, або малоймовірне</p>	<p>Пайові та корпоративні венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу</p>
<p>самоврядування до статутного капіталу суб'єкта господарювання; 4) проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до статті 128 Земельного кодексу України (2768-14), за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки; 5) підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної (до розмежування земель державної та комунальної власності) чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів; 6) платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим чи</p>	<p>партнером інформації державному партнеру при виконанні договору в рамках ДПП», - Постанова КМУ від 16.02.2011 року № 232 «Про затвердження Методики виявлення видів ризиків здійснення ДПП, їх оцінки та визначення форми управління ризиками», - Постанова КМУ від 17.03.2011 року № 279 «Про порядок надання державної підтримки здійснення ДПП», - Постанова КМУ від 11.04.2011</p>	<p>приватних коштів практично відсутня. виконання» та Закону України 18.03.2004 N 1621-IV «Про державні цільові програми». Менш ймовірними джерелами фінансування є: - кошти державного бюджету, - субвенції з державного бюджету, - кредитні та інші запозичені кошти, - спонсорські кошти, - власні кошти виконавців заходів (розпорядників), - інші кошти.</p>	<p>фонди)», корпоративний інвестиційний фонд не може бути заснований юридичними особами, у статутному капіталі (фонді) яких частка держави або органів місцевого самоврядування перевищує 25 відсотків. Відповідно до статті 11 Закону України від 15 березня 2001 року N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», «корпоративний інвестиційний фонд не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава не відповідає за зобов'язаннями корпоративного інвестиційного фонду». Відповідно до статті 29 Закону України від 15 березня 2001 року N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні</p>

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕ МОЖЛИВА, АБО МАЛОЙМОВІРНА	СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЖЛИВА		ДЕРЖАВІ ЧАСТКОВО ЗАБОРОНЕНО КОНТРОЛЮВАТИ ПОЗАБЮДЖЕТНУ СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
Місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI)	Залучення приватних ресурсів можливе	Залучення приватних ресурсів не можливе, або малоймовірне	Пайові та корпоративні венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу
територіальної громади міста. 3. Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються на: соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних програм (проектів); будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для	року № 384 «Деякі питання організації здійснення ДПП» (затверджено Порядок проведення аналізу ефективності здійснення ДПП та Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера»: - на виконання пункту 4 розроблено наказ Мінекономрозвитку від 16.08.2011 р. № 40 «Про затвердження форми подачі пропозиції щодо здійснення ДПП». - на виконання пункту 7		фонди)», «управління активами ІСІ здійснює компанія з управління активами. Компанією з управління активами є господарське товариство у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю, що створюється відповідно до законодавства України. { Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом N 693-VI (693-17) від 18.12.2008 } Розмір статутного капіталу компанії з управління активами має становити не менш як 7 мільйонів гривень. { Статтю 29 доповнено частиною згідно із Законом N 2393-VI (2393-17) від 01.07.2010 } Відповідно до статті 29 Закону України від 15 березня 2001 року

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕ МОЖЛИВА, АБО МАЛОЙМОВІРНА	СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЖЛИВА		ДЕРЖАВІ ЧАСТКОВО ЗАБОРОНЕНО КОНТРОЛЮВАТИ ПОЗАБЮДЖЕТНУ СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
<p>Місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI)</p>	<p>Залучення приватних ресурсів можливе</p>	<p>Залучення приватних ресурсів не можливе, або малоймовірне</p>	<p>Пайові та корпоративні венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу</p>
<p>комунального електротранспорту; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів; інші заходи, пов'язані з розширенням відтворенням.</p>	<p>розроблено проект наказу Мінекономрозвитку «Про затвердження методики проведення аналізу ефективності здійснення ДПП». Лист Мінекономрозвитку від 29.08.2011 р. № 3903-21/11131-04.</p>		<p>N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», «частка держави в статутному капіталі (фонді) компанії з управління активами не може перевищувати 10 відсотків».</p> <p>Проте нішею для участі держави у спільному інвестуванні залишаються пайові венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу.</p> <p>Також Закон України від 15 березня 2001 року N 2299-III «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» не встановлює обмежень на участь у компаніях з управління активами інститутів спільного інвестування територіальних громад органів</p>

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕ МОЖЛИВА, АБО МАЛОЙМОВІРНА	СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЖЛИВА		ДЕРЖАВІ ЧАСТКОВО ЗАБОРОНЕНО КОНТРОЛЮВАТИ ПОЗАБЮДЖЕТНУ СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
Місцеві бюджети розвитку (регулюється статтею 71 Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року N 2456-VI)	Залучення приватних ресурсів можливе	Залучення приватних ресурсів не можливе, або малоймовірне	Пайові та корпоративні венчурні інвестиційні фонди недиверсифікованого виду закритого типу
			місцевого самоврядування. Також не забороняється інвестувати у венчурні КІФи та ПІФи власні кошти підприємств державної та комунальної форм власності.

Додаток 1

Законопроекти, необхідні для основ державної регіональної політики та державного стратегічного планування

На загальнодержавному рівні нормативно-правове та інституційне забезпечення управління регіональним розвитком планується здійснюється за допомогою:

- розробки та прийняття проекту Закону України «Про основні принципи державної регіональної політики»,
- розробки та прийняття проекту Закону України «Про державне стратегічне планування» (законопроект № 9407 від 03.11.2011, включено до порядку денного № 4344-VI від 07.02.2012):
  - відповідно до ч. 3 п. 2 статті 5 проекту якого стратегія розвитку розробляється на довгостроковий період (понад 5 років, з додаванням переліків регіональних (місцевих) бюджетних програм,
  - відповідно до ч. 2 п. 3 статті 5 проекту якого плани соц.-ек. розвитку міст розробляються на середньостроковий період (від 3 до 5 років),
  - відповідно до ч. 5 п. 3 статті 5 проекту якого прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим 2 бюджетні періоди розробляється на середньостроковий період,
  - відповідно до ч. 7 п. 3 статті 5 проекту якого регіональні та місцеві цільові програми розробляються на середньостроковий період.
- формування державної системи моніторингу та оцінки впливу секторальної політики центральних органів виконавчої влади на розвиток територій,
- впровадження оцінки ефективності досягнення пріоритетів держ. регіональної політики, визначених у державній стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій розвитку на підставі розроблених критеріїв, показників та постійного моніторингу їх досягнення.

Додаток 2. Нормативно-правові акти

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ПОЛТАВЩИНИ

Рішення XXVI-ї сесії VI скликання 16 січня 2015 року Полтавської обласної ради «Про Стратегію розвитку Полтавської області на період до 2020 року.

ЗАКони УКРАЇНИ ТА ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР– ст. 98, 133.

[Закон України від 8 вересня 2005 року N 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів».](#)

Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII «Про співробітництво територіальних громад».

Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік».

Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року N 2456-VI.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI.

Закон України від 23 березня 2000 року № 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».

Закон України від 10 квітня 2014 року № 1197-VII «Про здійснення державних закупівель».

Закон України № 4851-VI від 24.05.2012 «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності».

Закон України від 9 квітня 1999 року N 586-XIV «Про місцеві державні адміністрації».

Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні».

Закон України від 18.03.2004 року № 1621-IV «Про державні цільові програми».

Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації».

Закон України від 4 березня 1992 року № 2163-XII «Про приватизацію державного майна».

[Проект Закону України про засади державної регіональної політики \(номер, дата реєстрації: №4069а/П від 03.07.2014, номер та дата акту: № 1576-VII від 03.07.2014\).](#)

[Проект Закону України про засади державної регіональної політики.](#)

[Проект Закону України про державне стратегічне планування.](#)

Постанова Верховної Ради України від 13.05.2011 № 3358-VI «Про Основні напрями бюджетної політики на 2012 рік».

Постанова Верховної Ради України від 22.05.2012 № 4824-VI «Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік».

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Указ Президента України від 05.05.2011 р. № 547/2011 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації».

Указ Президента України від 9 квітня 2010 року № № 533/2010 «Про Раду регіонів».

Указ Президента України від 25 травня 2001 року N 341/2001 «Про затвердження Концепції державної регіональної політики».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014-го року № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» (втратила чинність).

Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. N 1189 «Про затвердження Порядку розроблення, моніторингу та оцінки результатів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку» (втратила чинність).

Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2014 р. № 369 «Деякі питання соціально-економічного розвитку окремих територій у 2014 році».

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року № 751 «Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2012 р. № 748).

Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. № 827 «Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку».

Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187 «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки».

Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 650 «Про затвердження Порядку проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій».

Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. N 976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106 «Про порядок розроблення та виконання державних цільових програм».

Постанова Кабінету Міністрів України від 03.12.1997 № 1349 «Про фінансове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування».

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 № 1149 «Деякі питання розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів».

Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2010 № 1132 «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів».

Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 106 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій».

Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 91 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження».

Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 № 165 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2012 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування програм - переможців Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування».

Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1172 «Про затвердження критеріїв розподілу додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію втрат доходів внаслідок розміщення Чорноморського флоту Російської Федерації на території м. Севастополя та Автономної Республіки Крим».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2011 № 1339 «Про продовження проведення у Волинській області експерименту з надання пільг у грошовій формі з оплати електроенергії».

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 № 20 «Про затвердження Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій».

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256 «Про затвердження Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету».

Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2011 № 860 «Про затвердження Порядку перерахування до загального фонду місцевих бюджетів 50 відсотків надходжень податку на прибуток підприємств та акцизного податку понад річні розрахункові обсяги».

Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2011 № 6 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках» (із змінами).

Постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 № 339 «Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2012 № 312 «Про затвердження Порядку використання у 2012 році коштів державного фонду регіонального розвитку».

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 656 «Питання державного фонду регіонального розвитку».

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1203 «Про затвердження Порядку надання Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям і виконавчим органам відповідних місцевих рад середньострокових позик та їх погашення».

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1204 «Про затвердження Порядку покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів».

Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 70 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2012 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими для оновлення парку автобусів та тролейбусів у містах проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу».

Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 110 «Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень».

Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій».

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.03.2003 № 386 «Про Порядок безспірного вилучення коштів з місцевих бюджетів, витрачених на здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які мають проводитися з іншого бюджету».

Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 207 «Про затвердження Порядку здійснення запозичень до місцевих бюджетів».

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 308-р «Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів».

Розпорядження КМУ від 1 серпня 2013 р. № 774-р «Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами»: «перейти від системи бюджетних капітальних інвестицій до системи відбору і фінансування економічно обґрунтованих проектів. Новий механізм державної підтримки сприятиме зміні підходів до надання державних гарантій за фінансовими зобов'язаннями для реалізації проектів і до здійснення державою інвестицій» (витяг).

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Наказ Міністерства фінансів України від 27.08.2007 № 973 «Про затвердження Плану заходів з реалізації Концепції реформування місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 22.12.2011 № 1691 «Про затвердження Порядку формування єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів».

Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 «Про бюджетну класифікацію».

Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2011 № 96 «Про затвердження Типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 14 січня 2011 року № 15.

Наказ Міністерства фінансів України від 10.12.2010 року № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми».

Наказ Міністерства фінансів України від 27.10.2009 року № 1252.

Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» (zareestrovano v Min'yosti 27 bereznia 2012 r. za № 456/20769).

Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57 «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету» (zareestrovano v Min'yosti 1 lyutogo 2002 r. za № 86/6374).

Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938 «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів» (zareestrovano v Min'yosti 12 veresnia 2012 r. za № 1569/21881).

Наказ Міністерства фінансів України від 30.01.2012 № 60 «Про організацію роботи зі складання Державною казначейською службою України звітності про виконання місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 «Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів» (zareestrovano v Min'yosti 9 lyutogo 2012 r. za № 196/20509).

Наказ Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 «Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України» (zareestrovano v Min'yosti 20 bereznia 2012 roku za № 419/20732).

Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 14 «Про затвердження форм документів для надання середньострокових позик» (zareestrovano v Min'yosti 31 sinya 2011 r. za № 129/18867).

Наказ Міністерства фінансів України від 22.06.2012 № 756 «Про затвердження форм документів для надання позик на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів» (zareestrovano v Min'yosti 12 lipnia 2012 r. za № 1179/21491).

Наказ Міністерства фінансів України від 08.06.2012 № 697 «Про деякі питання укладення договорів про здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти за бюджетною програмою 3511460 "Державний фонд регіонального розвитку»».

Наказ Міністерства фінансів України від 17.05.2011 № 608 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм».

Наказ Міністерства фінансів України № 1488 від 23.11.11 «Про внесення змін до Типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України № 1608 «Про внесення змін до Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Державне управління» ».

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

Наказ Міністерства фінансів України № 1147 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Державне управління».

Наказ Міністерства фінансів України № 789 «Про внесення змін до Плану заходів з реалізації Концепції реформування місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України № 97 «Про затвердження Структури коду програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів і Кодифікатора нумерації типових переліків бюджетних програм місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України № 96 «Про затвердження Типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України № 716 «Про затвердження складу Міжвідомчої робочої групи з проведення підготовчої роботи щодо розроблення методологічних засад запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2010 № 679 «Про деякі питання проведення експерименту із запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 02.08.2010 № 805 «Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів».

Наказ Міністерства фінансів України від 09.08.2002 № 627 «Про затвердження порядку отримання короткотермінових позичок на покриття тимчасових касових розривів, що виникають під час виконання загального фонду місцевого бюджету».

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 р. N 224 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку».

Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2006 р. N 367 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання».

Наказ Міністерства економіки України від 31.07.2007 р. № 250 «Про затвердження порядку обліку державних цільових програм».

Наказ Міністерства економіки України від 20.05.2011 р. № 444 «Про присвоєння облікових кодів державним цільовим програмам, що діють» / додаток 1 до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 27.03.2012 № 411.

Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 08.05.2003 № 114 «Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій щодо розроблення державних цільових програм».

Наказ Міністерства економіки України від 24.06.2010 № 742 «Методичні рекомендації щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм».

Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002 N 1098 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 12.12.2011 N 1605) – паспорт бюджетної програми.

Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2009 № 1367 «Про затвердження Порядку обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи».

Наказ Міністерства економіки України № 916 від 26.07.2010 р. «Про затвердження Типового положення про комітет з конкурсних торгів».

Наказ Міністерства економіки України № 919 від 26.07.2010 р. «Про затвердження стандартної документації конкурсних торгів».

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»

Наказ Міністерства економіки України № 921 від 26.07.2010 р. «Про затвердження порядку визначення предмету закупівлі».

Наказ Міністерства економіки України № 922 від 26.07.2010 р. «Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель».

Наказ Міністерства економіки України № 925 від 27.07.2010 р. «Про затвердження Типового договору про закупівлю» (скасовано).

Інструкція до Наказу Мінекономіки від 27.07.2010 N 925 «Щодо заповнення Типового договору про закупівлю товарів (робіт або послуг) за державні кошти» (скасовано).

Наказ Міністерства економіки України № 932 від 28.07.2010р. «Про визначення офіційного друкованого видання з питань державних закупівель».

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 07.08.2012 р. № 902 «Питання оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів **державного фонду регіонального розвитку**».

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 21.01.2013 № 53.

Додаток 3. Регіональні програми, які фінансуються за рахунок коштів Полтавського обласного бюджету.

Комунікації з громадськістю

Комплексна програма сприяння розвитку громадянського суспільства та інформаційної сфери в Полтавській області на 2013-2015 роки.

Сім'я та молодь

Обласна програма з реалізації молодіжної політики, підтримки сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2012-2014 р.

Обласна програма оздоровлення та відпочинку дітей на 2012-2014 р.

Фізична культура та спорт

Програма розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки.

Охорона здоров'я

Обласна Програма відзначення кращих медичних працівників на 2011-2015 роки.

Праця та соціального захисту населення

Обласна Комплексна програма соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2012-2014 роки.

Служба у справах дітей.

Туризм і курорти

Обласна Програма розвитку туризму і курортів на 2011-2015 роки.

Управління майном

Програма підтримки та розвитку Комунального автотранспортного підприємства Полтавської обласної ради на 2013 -2014 роки.

Містобудування та архітектура

Програма розроблення Схеми планування території Полтавської області.

Агропромисловий розвиток

Обласна програма кредитування індивідуального житлового будівництва на селі у Полтавській області "Власний дім" на 2012-2016 роки.

Надзвичайні ситуації та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Програма заходів з організації рятування людей на водних об'єктах Полтавської області на 2011-2015 роки.

Фінанси

Переможці обласного конкурсу програм розвитку територіальних громад Полтавської області 2012 року.

Додаток 4. Відповідно до Додатку 2 до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року визначено такі пріоритетні напрями розвитку регіонів на період до 2015 року:

Показник оцінки реалізації Стратегії	Регіон: Полтавська область			
	2010	2011	2012	2013
Валовий регіональний продукт Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту Доходи і видатки бюджетів регіонів Кількість суб'єктів Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, у тому числі включених до Єдиного державного реєстру та виключених з нього протягом року Кількість підприємств - суб'єктів підприємницької діяльності Кількість фізичних осіб, зайнятих підприємницькою діяльністю Наявність основних засобів та рівень їх зносу Індеси промислової продукції Обсяги та індекси продукції сільського господарства Індеси виконаних будівельних робіт Індеси обороту роздрібної торгівлі Обсяги споживання паливно-енергетичних ресурсів у розрахунку на 1 гривню валової доданої вартості Чисельність населення на кінець року Коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників Індеси номінальної та реальної заробітної плати				

Джерело: Додаток 2 до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року.

Структура стратегічних, операційних цілей та завдань, затверджених рішенням XXVI сесії VI скликання Полтавської обласної ради від 16 січня 2015 року, містить стратегічні та операційні цілі.

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
1. Розвиток людського капіталу	1.1 Покращення здоров'я та продовження тривалості активного періоду життя людини.	1.1.1. Зниження захворювань на серцево-судинні та легеневі захворювання через профілактичні заходи та впровадження здорового способу життя. 1.1.2. Покращення репродуктивного здоров'я населення. 1.1.3. Створення діючих механізмів мобілізації мешканців до вирішення місцевих проблем. 1.1.4. Формування громадського несприйняття алкоголізму, наркоманії, інших шкідливих звичок.		
	1.2. Посилення можливостей працездатного населення до зайнятості в умовах змін.	1.2.1. Вдосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів для потреб регіональної економіки. 1.2.2. Підтримка громадських ініціатив самоорганізації жінок та молоді з розвитку лідерських, творчих та		Індекс людського розвитку. Рівень освіченості населення Середньомісячний рівень доходів у розрахунку на одну особу Кількість зареєстрованих злочинів (правопорушень), у тому числі серед

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		<p>підприємницьких якостей. 1.2.3. Створення можливостей здобуття додаткової освіти і мотивування соціально вразливих до покращення знань і вмінь. 1.2.4. Створенні системи «освіта впродовж життя». 1.2.5. Створення центрів комерціалізації інновацій.</p>	<p>Забезпечення високих стандартів навчання, доступного для працівників протягом усього періоду їх виробничої діяльності.</p> <p>Активізація співпраці у сфері освіти і науки.</p> <p>Забезпечення повної зайнятості працездатного населення.</p>	<p>підлітків.</p> <p>Кількість вищих навчальних закладів. Кількість осіб, що навчаються у вищих навчальних закладах. Кількість випускників вищих навчальних закладів. Кількість осіб, які мають середню та вищу освіту. Підготовка кваліфікованих робітників професійно-технічними закладами освіти. Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів на підприємствах.</p> <p>Підготовка аспірантів і докторантів. Чисельність наукових кадрів вищої кваліфікації. Участь наукових кадрів у міжнародному співробітництві.</p> <p>Розподіл населення за напрямками економічної активності. Рівень зайнятості населення.</p>

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
				<p>Рівень безробіття серед населення. Кількість створених нових робочих місць. Працевлаштування незайнятого населення. Обсяг коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, що спрямовуються на підтримку підприємницької ініціативи безробітних.</p>
<p>2. Підвищення ефективності використання економічного потенціалу регіону.</p>	<p>2.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору</p>	<p>2.1.1. Покращення середовища залучення інвестицій для збільшення експорту регіональної продукції</p> <p>2.1.2. Підтримка експортних можливостей регіональних брендів.</p> <p>2.1.3. Розвиток логістично-транспортного потенціалу області.</p> <p>2.1.4. Підтримка інституцій регіонального розвитку та промоція</p>	<p>Реструктуризація економічної бази окремих регіонів і створення умов для диверсифікації на новій технологічній основі. Збільшення обсягу інвестицій в основні сфери економіки регіонів, які визначають стратегічні пріоритети їх розвитку. Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу. Обсяг прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності.</p>	<p>Обсяг капітальних інвестицій Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування. Індекси інвестицій в основний капітал.</p>

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		<p>територій.</p> <p>2.1.5. Сприяння створенню індустріальних парків.</p>	<p>Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу.</p> <p>Кількість створених підприємств, у тому числі іноземних.</p> <p>Витрати з державного бюджету на підтримку інвестиційних проектів.</p> <p>Підтримка малого та середнього підприємництва.</p>	<p>Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. населення.</p> <p>Частка малих підприємств у загальній кількості підприємств, кількості найманих працівників, обсязі реалізованої продукції (виконаних робіт, наданих послуг)</p> <p>Кількість суб'єктів ринку фінансових послуг (регіональні фонди підтримки підприємництва, кредитні спілки тощо)</p> <p>Кількість об'єктів</p>

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
			<p>Сприяння створенню та впровадженню інновацій, включаючи розповсюдження сучасних технологій, зокрема для зменшення ризиків виникнення техногенних катастроф.</p> <p>Розвиток туризму та рекреації.</p>	<p>інфраструктури розвитку підприємництва (біржі, виставкові зали, бізнес-інкубатори, центри бізнесу, технопарки тощо).</p> <p>Кількість організацій та підприємств, які виконують науково-дослідні роботи. Кількість спеціалістів, які виконують науково-дослідні роботи. Обсяг науково-дослідних та науково-технічних робіт. Кількість виконуваних науково-дослідних та науково-технічних робіт. Кількість інноваційних підприємств. Обсяг інноваційних витрат у промисловості. Кількість впроваджених нових технологічних процесів, у тому числі маловідхідних та ресурсозберігаючих. Використання об'єктів інтелектуальної власності. Обсяг фінансування</p>

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
			<p>Розбудова та модернізація інфраструктури, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості регіонів.</p> <p>Розвиток виробничої та соціальної інфраструктури загальнодержавного і міжнародного значення.</p> <p>Розвиток інфраструктури інформаційного суспільства.</p>	<p>інноваційної діяльності.</p> <p>Кількість туристів. Кількість підприємств готельного господарства. Кількість санаторіїв та закладів відпочинку Кількість осіб, оздоровлених у санаторіях та закладах відпочинку. Кількість закладів культури, бібліотек, музеїв тощо.</p> <p>Кількість бірж та основні показники їх діяльності. Наявність шляхів сполучення. Перевезення пасажирів та вантажів за видами транспорту. Розвиток телефонної мережі. Введення в експлуатацію сучасних систем зв'язку. Обсяг токсичних відходів та викидів в атмосферне</p>

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
				<p>повітря. Обсяг інвестицій в основний капітал на охорону навколишнього середовища. Введення в експлуатацію природоохоронних об'єктів.</p> <p>Наявність обчислювальної техніки. Кількість користувачів Інтернет. Кількість закладів освіти, що мають доступ до Інтернет. Кількість телефонів на 100 домогосподарств з розподілом на міську та сільську місцевість.</p>
	<p>2.2. Зміцнення малого і середнього підприємництва (МСП).</p>	<p>2.2.1. Спрощення процедур для започаткування підприємств (бізнесу)</p> <p>2.2.2. Розбудова горизонтальних мереж, галузевих і територіальних кластерів, підтримка їх зв'язків із інноваційними центрами.</p> <p>2.2.3. Розбудова</p>		

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		<p>спроможності для створення нової продукції та конкурентних послуг.</p> <p>2.2.4. Створення бізнес-інкубаторів, Центрів підтримки підприємництва та сприяння розвитку електронного бізнесу.</p>		
	<p>2.3. Забезпечення енергобезпеки, формування енергоефективних громадського, аграрного та промислового секторів.</p>	<p>2.3.1. Підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами в містах та сільських населених пунктах.</p> <p>2.3.2. Впровадження енергозберігаючих та енергоефективних технологій.</p> <p>2.3.3. Використання місцевих видів палива та збільшення власного видобутку газу.</p> <p>2.3.4. Розвиток альтернативної енергетики.</p> <p>2.3.5. Диверсифікація джерел електричної енергії.</p>		

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		<p>2.3.6. Створення умов для модернізації мереж енергоресурсів з метою рівного доступу до них споживачів.</p> <p>2.3.7. Термомодернізація будівель та енергоефективне будівництво.</p>		
	<p>2.4. Реалізація туристичного потенціалу регіону</p>	<p>2.4.1. Реалізація потенціалу лікувально-оздоровчого, культурно-пізнавального, спортивно-оздоровчого, бізнес та зеленого туризму.</p> <p>2.4.2. Розвиток об'єктів туристичної інфраструктури, області та мережі туристично-екскурсійних маршрутів.</p> <p>2.4.3. Створення туризму центрів туристичної інформації.</p> <p>2.4.4. Покращення стану рекреаційних зон та туристичних об'єктів.</p> <p>2.4.5. Популяризація місцевої кулінарної</p>		

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		спадщини.		
3. Розвиток сільських територій	3.1. Збільшення доходів домогосподарств у сільській місцевості.	<p>3.1.1. Вдосконалення організації ринку для с/г продукції (та забезпечення зв'язку між містами і сільськими територіями).</p> <p>3.1.2. Покращення послуг, спроможності та технологій для забезпечення сталості малих фермерів та сімейних господарств.</p> <p>3.1.3. Розвиток органічного сільського господарства та виробництва продуктів харчування.</p> <p>3.1.4. Сприяння самозайнятості у сільській місцевості.</p>		
	3.2. Розвиток сільських територій та периферії навколо малих міст.	<p>3.2.1. Розвиток сучасних форм кооперації в аграрному секторі.</p> <p>3.2.2. Створення можливостей щодо розвитку МСП та ремесел у сільських територіях у тому числі не пов'язаного із с/г.</p>		

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Пріоритетні напрями / заходи	Найменування показника
		<p>3.2.3. Створення умов для переселення (повернення) у сільські території молоді.</p> <p>3.2.4. Збереження та промоція сільських традицій та продуктів.</p> <p>3.2.5. Створення умов для здорового способу життя у сільських територіях.</p>		
	<p>3.3. Забезпечення збалансованого розвитку районів.</p>	<p>3.3.1. Підтримка розбудови мережі сіл та малих міст для реалізації спільних інтересів у периферійних районах.</p> <p>3.3.2. Створення механізмів підтримки розвиткових проектів у сільських районах.</p> <p>3.3.3. Розвиток можливостей для диверсифікації економіки (доходів) периферійних регіонів.</p> <p>3.3.4. Розвиток інфраструктури периферійних районів.</p>		

Любич А.В., голова правління ГО «Інститут фінансів та права»